

De gitaar is een instrument dat op zeer diverse wijzen kan worden ingezet. Het instrument kan een ritmische, melodische dan wel akkoordfunctie hebben of een combinatie van deze drie. De stijl waarin we ons begeven is bepalend voor de manier van arrangeren en noteren voor de verschillende instrumenten van de gitaarfamilie.

Klassieke notatie (klassieke gitaarliteratuur, lesboeken)

Muziek voor gitaar wordt in principe genoteerd op één balk met g sleutel. Onder de sleutel wordt vaak een '8' genoteerd, om aan te geven dat het instrument een octaaf lager klinkt dan genoteerd. Dit wordt echter niet altijd (meer) gedaan.

Vaak wordt meerstemmige notatie gebruikt, bijv bassen (duim) met de stok naar beneden en andere stemmen daarboven). Daarbij kunnen aanwijzingen gegeven worden voor vingerzettingen, posities en speeltechnieken.

Vingerzetting rechterhand: p=duim, i=wijsvinger, m=middelvinger, a=ringvinger

Vingerzetting linkerhand: 1=wijsvinger, 2=middelvinger, 3=ringvinger, 4=pink

Charts (jazz / pop)

In de lichte muziek kom je geheel uitgeschreven gitaarpartijen veel minder vaak tegen. Probeer maar eens een slagje exact uit te schrijven in noten, dat is vaak bijna niet te doen. Hieronder een paar verschillende voorbeeldsituaties met bijbehorende manier van noteren. Merk de overeenkomst op met rhythm charts zoals we eerder gezien hebben.

Behalve hetgeen er gespeeld moet worden, geef je als arrangeur ook aanwijzingen over de *sound* die je wilt horen. Naast de soort gitaar (elektrisch, akoestisch (staal / nylon, 12 snarig, etc. etc.) is ook het gebruik van effecten bepalend: betreft het een clean partij, een scheurende lead, enzovoorts.

Genoteerde rlm:

STRONG DIST. LEAD

D Bm7 E7 G A7(sus4) D A7(sus4) G A D Bm7

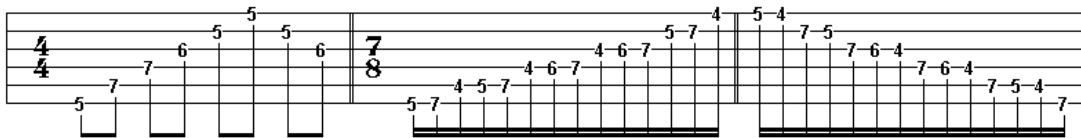
FINGERPICKING *sim.* STRUMMING

G A D Bm7

STRUMMING

Tabulatuur of kortweg tab is een voor een specifiek muziekinstrument aangepast muziekschrift. Tegenwoordig wordt dit vooral nog voor instrumenten als (bas)gitaar, luit etc. gebruikt en kan er als volgt uit zien:

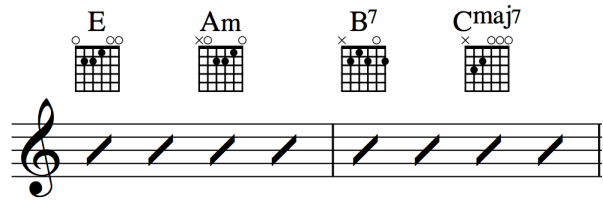
Op Internet is veel gitaartabulatuur te vinden. Dit is vaak een versimpelde tekstuele versie, veelal zonder indicatie van de maatsoort. In de professionele muziekpraktijk wordt tabulatuur echter

- TAB balk aanmaken via Instruments, guitars, en dan bijvoorbeeld Acoustic Guitar, standard tuning [tab]
- Een in noten geschreven partij omzetten naar een tab: simpelweg de genoteerde passage selecteren en kopiëren naar een TAB balk. Sibelius zet dan naar eigen inzicht de noten om in tabulatuur. (let wel, de speelbaarheid van de vingerzetting zoals Sibelius die bedenkt is niet gegarandeerd)

weinig gebruikt, vanwege de beperkingen van het systeem.

Akkoorddiagrammen / Chord diagrams

Met name in songbooks is meestal een uitgebreidere weergave van akkoordsymbolen te vinden, naast de standaard notatie. Onder het akkoordsymbool wordt dan in een klein schemaatje (in feite een stukje tabulatuur) weergegeven hoe het akkoord 'gegrepen'

dient te worden op gitaar:

Bij deze notatie geldt hetzelfde als bij tabulatuur: in de professionele muziekpraktijk zie je ze nauwelijks; je mag er vanuit gaan dat een onderlegd gitarist wel weet hoe hij de gevraagde akkoorden speelt. Het is daarentegen een welkom hulpmiddel voor beginnende gitaristen die nog niet alle akkoordgrepen uit het hoofd kennen. De auteur moet er natuurlijk wel op letten dat hij 'grepen' aangeeft die goed klinken in het arrangement, en fysiek goed te spelen zijn (in context!)

De verticale lijntjes vertegenwoordigen van links naar rechts de snaren van laag naar hoog. Een stip geeft een vinger aan; een open rondje een meeklinkende open snaar; een kruisje een snaar die niet dient te klinken.

In **Sibelius** kun je kiezen of bij je bladmuziek akkoordsymbolen met of zonder grafieken genoteerd moeten worden: in het menu *Appearance => Engraving Rules => Chord Symbols*. Verder kun je de grafieken op allerlei manieren aanpassen of weghalen in het blok *Chord symbols* op de menutab *Text*.

Basgitaar / Contrabas

- Notatie en bereik: zie onder (*N.B. Vijfsnarige basgitaar kan een kwart lager*)
- Een beetje bassist kan ook prima overweg met akkoordenschema's en groove aanwijzingen, vaak beter dan met noten. In feite op dezelfde manier als de rhythm chart. Je ziet dan ook bij baspartijen vaak een combinatie van noten en akkoordenschema's.

Voorbeeld en notatie:

De contrabas komt qua stemming en notatie in principe overeen met de basgitaar; de speeltechnieken en (on)mogelijkheden zijn uiteraard heel anders. Voor meer informatie hierover, zie de module *Arrangeren/instrumenteren*.